

Arş. Gör. E. Sena YAZICI
İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi

**BİLGİSAYAR PROGRAMLARININ
FİKRİ MÜLKİYET HUKUKU ÇERÇEVESİNDEN
KORUNMASI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	IX
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ	1

Birinci Bölüm

1. BİLGİSAYAR PROGRAMLARI.....	5
1.1. TANIM.....	5
1.1.1. Öğretide	5
1.1.2. Mevzuatta.....	6
1.1.2.1. Türk Hukukunda.....	6
1.1.2.2. Yabancı Hukukta.....	6
1.1.2.2.1. Amerikan Hukukunda	6
1.1.2.2.2. AB Hukukunda.....	8
1.1.2.2.3. Uluslararası Anlaşmalarda	9
1.2.BİLGİSAYAR PROGRAMLARINA İLİŞKİN ULUSLARARASI TELİF HAKKI ANLAŞMALARI.....	10
1.2.1. Bern Konvansiyonu.....	10
1.2.2. TRIPS Anlaşması	12
1.3.BİLGİSAYARLARIN TEMEL BİRİMLERİ	13
1.3.1. Donanım.....	13

1.3.2. Yazılım	13
1.4.BİLGİSAYAR PROGRAMLARININ UNSURLARI	14
1.4.1. Program Algoritması	15
1.4.2. Akış Şeması (Flow chart)	16
1.4.3. Nesne Kodu (Object Code)	17
1.4.4. Kaynak Kodu (Source Code).....	18
1.4.5. Arayüz (Interface)	18
1.5.BİLGİSAYAR PROGRAMLARININ TÜRLERİ.....	19
1.5.1. İşletim Programları (Operating Programs)	20
1.5.2. Uygulama Programları (Application Programs).....	21
1.5.3. Yardımcı Programlar	22
1.6.PROGRAMLAMA DİLLERİ.....	23
1.6.1. Makine Dili (Object Code).....	24
1.6.2. Düşük Seviyeli Dil (Assembly Language).....	24
1.6.3. Yüksek Seviyeli Dil (Source Code)	25
1.6.4. Mikrokod	25

İkinci Bölüm

1. AMERİKAN VE AB HUKUKUNA GÖRE BİLGİSAYAR PROGRAMLARININ FİKİR MÜLKİYET HUKUKU KAPSAMINDA KORUNMASI.....	27
1.1.AMERİKAN HUKUKU.....	27
1.1.1. Tarihsel Gelişim.....	27
1.1.1.1. Edebi Eserler ile Bilgisayar Programları Arasındaki İlişki	31
1.1.2. Telif Hakkı Korumasına Dahil Olmayan Eserler	31
1.1.2.1. ABD Hükümet İşleri (Government Works)	32
1.1.2.2. Yabancı Kökenli Eserler (Foreign Works)	32
1.1.2.3. Fikirler (Ideas)	33
1.1.2.4. Hak İhlali İçeren Eserler (Infringement Works)	37

1.1.3. Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Mahkemeler Tarafından Geliştirilen Çözümler.....	38
1.1.3.1. Nesne Kodu ve Kaynak Kodu Sorunu.....	38
1.1.3.2. Çip Üzerindeki Bilgisayar Programları Sorunu	38
1.1.3.3. İşletim Programları ve Uygulama Programları Sorunu.....	39
1.1.3.4. Kullanıcı Arayüzü Sorunu	40
1.1.4. Eser Sahibinin Münhasır Mali Hakları.....	41
1.1.5. Telif Hakkının İhlali Halinde Eser Sahibinin Başvurabileceği Hukuki İmkanlar	42
1.1.5.1. Tedbir Kararı (Injunctions)	43
1.1.5.2. Telif Hakkını İhlal Eden Esere El Koyma veya Eseri Elden Çıkarma (Impounding and Disposition of Infringing Articles)	43
1.1.5.3. Zarar ve Kazançlar (Damages and profits)	43
1.1.5.4. Masraflar ve Avukatlık Ücretleri (Costs and Attorney's Fees)	44
1.2.AB HUKUKU.....	45
1.2.1. Tarihsel Gelişim	45
1.2.2. Bilgisayar Programlarının Hukuki Korumasına Dair 2009 Yönergesi.....	53
1.2.2.1. Korumanın Konusu (Object of Protection)	54
1.2.2.1.1. Bern Konvansiyonu Bağlamında Eserler.....	55
1.2.2.1.2. Özgünlük Kriteri.....	57
1.2.2.1.3. Tanım	57
1.2.2.2. Bilgisayar Programlarında Eser Sahipliği (Authorship of Computer Programs)	57
1.2.2.3. Korumadan Yararlanan Kişiler (Beneficiaries of Protection)	59
1.2.2.4. Kısıtlanmış Fiiller (Restricted Acts).....	59
1.2.2.4.1. Çoğaltma	60
1.2.2.4.2. Tercüme etme, uyarlama, düzenleme ve diğer her türlü değişiklikler	60

1.2.2.4.3. Umuma Dağıtım.....	61
1.2.2.5. Kısıtlanmış Fiillerin İstisnaları (Exceptions to the Restricted Acts)	61
1.2.2.6. Tersine Mühendislik (Decompilation)	63
1.2.2.7. Özel Koruma Tedbirleri (Special Measures of Protection)	66
1.2.2.8. Diğer Yasal Hükümlerin Uygulanmasına Devam Edilmesi (Continued Application of Other Legal Provisions)	67
1.2.2.9. Bildirim (Communication)	68

Üçüncü Bölüm

1. TÜRK HUKUKUNDA BİLGİSAYAR PROGRAMLARININ FİKRİ MÜLKİYET HUKUKUNCA KORUNMASI.....	69
1.1.FİKRİ MÜLKİYET HUKUKUNUN TARİHİ GELİŞİMİ	69
1.2.FİKRİ MÜLKİYET HUKUKUNDA ESER KAVRAMI.....	71
1.2.1. Genel Olarak.....	71
1.2.2. Bilgisayar Programlarının Eser Olarak Nitelendirilmesi ve Eser Sayılmayan Unsurlar	73
1.3.BİLGİSAYAR PROGRAMLARINDA ESER SAHİPLİĞİ	76
1.3.1. Bir Kişinin Eser Sahibi Olduğu Durumlar.....	77
1.3.2. Birden Fazla Sayıda Kişinin Eser Sahibi Olduğu Durumlar.....	78
1.4.ESER SAHİPLİĞİ KARİNELERİ VE BİLGİSAYAR PROGRAMLARI AÇISINDAN DURUM.....	81
1.4.1. Sahibinin Adı Belirtilen Eserlerde.....	81
1.4.2. Sahibinin Adı Belirtilmeyen Eserlerde	82
1.5.FSEK'E GÖRE ESER SAHİPLİĞİNDEN DOĞAN HAKLAR VE BİLGİSAYAR PROGRAMLARI BAKİMINDAN DEĞERLENDİRME	83
1.5.1. Eser Sahipliğiinden Doğan Manevi Haklar	84

1.5.1.1. Genel Olarak.....	84
1.5.1.2. Eseri Umuma Arz Hakkı	86
1.5.1.3. Adın Belirtilmesi Hakkı.....	87
1.5.1.4. Eserde Değişiklik Yapılmasını Men Etme Hakkı	89
1.5.2. Eser Sahipliğinden Doğan Mali Haklar.....	90
1.5.2.1. Genel Olarak	90
1.5.2.2. İşleme Hakkı	91
1.5.2.3. Çoğaltma Hakkı	93
1.5.2.4. Yayma Hakkı.....	97
1.5.2.5. Temsil Hakkı.....	104
1.5.2.6. İşaret, Ses ve/veya Görüntü Nakline Yarayan Araçlarla Umuma İletim Hakkı	106
1.5.3. Eser Sahibinin Haklarının Süre Bakımından Sınırlandırılması.....	108
1.5.3.1. Genel Olarak	108
1.5.3.2. Mali Hakların Süre Bakımından Sınırlandırılması	109
1.5.3.2.1. Sürelerin Hesaplanması.....	110
1.5.3.2.2. Bilgisayar Programları Bakımından Değerlendirme	111
1.5.4. FSEK Kapsamında Eser Sahibinin Haklarının İhlal Edilmesi Halinde Eser Sahibinin Başvurabileceği Hukuki İmkanlar.....	112
1.5.4.1. Genel Olarak	112
1.5.4.2. Tecavüzün Ref'i Davası.....	116
1.5.4.2.1. Manevi Hakların İhlal Edilmesi Durumunda	117
1.5.4.2.2. Mali Hakların İhlal Edilmesi Durumunda....	120
1.5.4.3. Tecavüzün Men'i Davası	123
1.5.4.4. Tazminat Davası	124
1.5.4.5. Ceza Davaları.....	125
1.6. TELİF HAKKI (FSEK) KORUMASININ BİLGİSAYAR PROGRAMLARI BAKIMINDAN OLUMLU VE OLUMSUZ TARAFLARI.....	127

1.6.1. Olumlu Taraflar.....	127
1.6.2. Olumsuz Taraflar	129
SONUÇ.....	131
KAYNAKÇA	135